

TANTÁRGYI TEMATIKA

Jogszociológiai, társadalom- és szociálpolitikai alapismeretek

2019/2020. II. félév

Tantárgy neve: JOGSZOCIOLÓGIAI, TÁRSADALOM- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI ALAPISMERETEK	Tantárgy Neptun-kódja: AJJOE902KMAL2 Tárgyfelelős intézet: JTI Jogelméleti és Jogszociológiai Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Vinnai Edina egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 2. félév – tavaszi	Előfeltétel: nincs
Óraszám: 10/félév	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2 kredit	Munkarend: levelező
<p>Tantárgy feladata és célja: A tárgy oktatásának célja, hogy a tételes jogi ismereteket szélesebb, társadalmi összefüggésekbe helyezze, és megismertessen azokkal a társadalmi tényezőkkel, melyek szerepet játszanak a jog érvényesülésében, működésében. Megismerkedünk a jogszociológia nemzetközi és hazai szakirodalmában megjelenő azon kutatási irányjaival, melyek a kriminológia szempontjából is jelentősek, mint pl. a ténymegállapítás folyamatának nehézségei a jogi eljárásokban, a büntetlen és büntetett előéletűek jogismerete, jogi attitűdje és jogtudata, a magyar büntetékiszabási gyakorlatban tapasztalható területi eltérések. A társadalom- és szociálpolitika területén megvizsgáljuk a jóléti állam működését, a magyar jóléti ellátórendszer jellemzőit, különös tekintettel az esélyegyenlőség, a társadalmi egyenlőtlenségek és a kirekesztés jelenségeire.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T2, T3 <i>képesség:</i> K3, K6 <i>attitűd:</i> A6, A7, A10 <i>autonómia és felelősség:</i> F4</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás:	
<p><u>1. 2020. február 15. (szombat) 11.20-15.30 A/I. 308.</u> 1. Általános és jogszociológia 2. A bírói ténymegállapítási folyamat szociológiája 3. Jogismeret, jogi attitűd, jogtudat 4. Területi eltérések a magyar büntetékiszabási gyakorlatban 5. Egyenlő bánásmód, hátrányos megkülönböztetés</p> <p><u>2. 2020. május 15. (péntek) 14.10-18.20 A/I. 309.</u> 6. A jóléti államok kialakulása, típusai, válsága 7. Társadalom- és szociálpolitika a jóléti államokban 7. Szociálpolitikai technikák és alapelvek 8. A magyar jóléti ellátórendszer intézményei 9. Szegénység és társadalmi egyenlőtlenségek 10. Kirekesztés, elkülönítés, szegregáció a lakhatás és az oktatás területén 11. A digitalizáció hatása a hagyományos társadalmi egyenlőtlenségekre 12. A büntetett előéletűek reintegrációja</p>	
<p>Félévközi számonkérés módja és értékelése: Önkéntes zárthelyi dolgozat a foglalkozások anyagából, rákérdezve a tematikus blokkokra és azok összefüggéseire.</p> <p>A kollokvium teljesítésének módja, értékelése: <u>Teljesítés módja:</u> írásbeli kollokvium ötfokozatú értékeléssel. A sikeres félévközi önkéntes ZH kiváltja a kollokvium első felének számonkérését. A ZH és a</p>	

kollokvium eredményének átlaga adja a végleges érdemjegyet.

Teljesítés értékelése: az ötfokozatú értékelés az alábbi százalékos megoszlás alapján alakul ki:

Jeles (5): 88–100 %

Jó (4): 75–87 %

Közepes (3): 63–74 %

Elégséges (2): 51–62 %

Elégtelen (1): 0–50 %

Kötelező tananyag a Jogszociológia részhez

Tankönyv: Bencze Mátyás – Vinnai Edina (szerk.): *Jogszociológiai előadások*. Egyetemi jegyzet. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012.

Tanulmány: Róbert Péter – Fekete Balázs: Ki ellen nyerne meg ön egy pert? Attitűdök jogról, bizalomról rétegződési szempontból. *MTA Law Working Papers*, 2016/10. Letölthető [innen](#)

Kötelező tananyag a Társadalom- és szociálpolitikai részhez

Vinnai Edina: Struktúraelméletek, társadalmi egyenlőtlenségek. In: Hidasi Viktória – Vinnai Edina: *Bevezetés a szociológiába*. Miskolc: Miskolci Egyetemi Kiadó, 2015. 31-37. o.

Vinnai Edina: Kisebbségek, diszkrimináció. In: Hidasi Viktória – Vinnai Edina: *Bevezetés a szociológiába*. Miskolc: Miskolci Egyetemi Kiadó, 2015. 50-56. o.

2. Balogh Lídia – Kádár András Kristóf – Majtényi Balázs – Pap András László: *Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismertetek*. L'Harmattan, 2010.

3. Cotterrell, Roger: *The Sociology of Law. An Introduction*. (2nd ed.) Butterworths, London, Dublin, Edinburgh, 1992.

Ajánlott irodalom:

1. Fleck Zoltán: *Jogszociológiai előadások*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2014.

2. Benedek Dóra – Firle Réka – Scharle Ágota: A jóléti újraelosztás mértéke és hatékonysága. 17 *Közpénzügyi Füzetek* (2006).

3. Frank, Jerome: *Law and the Modern Mind*. New York: Anchor Books, 1963.

Vizgákérdések (A kérdések után a Jogszociológia tankönyv oldalszáma található)

1. Melyek a bírói döntéshozatalt befolyásoló objektív és szubjektív tényezők? (táblázat alapján) (24-26)
2. Sorolja fel a bírói döntést befolyásoló nem nyilvános objektív tényezőket (négyet)! (27-35)
3. Milyen megállapításokhoz vezetett a magyar bíróságok büntetékiszabási gyakorlatának vizsgálata? (53-65)
4. A jog és nyelv kutatások legfontosabb megállapításai (67-73)
5. Milyen pszichológiai tényezők játszanak szerepet a laikusok vallomásaiban? (77-82)
6. Jogismeret fogalma (123-129)
7. Jogi attitűd fogalma és az azt befolyásoló tényezők (130-132)
8. Jogtudat fogalma, a mai magyar társadalom jogtudata (133-137 és a tanulmány)
9. A társadalmi struktúra, rétegződés, státusz, a társadalmi osztály és réteg fogalmai
10. A társadalmi struktúrára vonatkozó elméletek (4)
11. A társadalmi egyenlőtlenség, esélyegyenlőtlenség, hátrányos helyzet és depriváció fogalmai
12. A társadalmi egyenlőtlenségek elfogadhatóságára vonatkozó álláspontok (3)
13. Az egyenlőtlenségek és szegénység lehetséges okai
14. A társadalmi mobilitás típusai
15. A kisebbségekhez kapcsolódó alapfogalmak, a kisebbségek csoportosítása (3)
16. A kategorizáció, sztereotípiák és előítéletek fogalmai
17. A diszkrimináció fogalma és típusai (3)
18. A diszkrimináció hazai szabályozása